

การสำรวจสถานภาพและปัญหา ระบบการผลิตและปฏิบัติการ หลังการเก็บเกี่ยวของผักและผลไม้ในเขตจังหวัดนครราชสีมา

ยุวดี มานะเกษม^{1*} พรประภา ช้อนสุข² มารินา เกตุทัต-คาร์นัส³

Abstract

Manakasem Y.^{1*}, Sornsuk P.² and Ketudat-Cairns M.³, 1998. A Survey of the Status and Problems of the Vegetable and Fruit Production and Post-Harvest Handling System in Nakhon Ratchasima Province. Suranaree J. Sci. Technol 5:95-100

The survey was conducted from July, 1995 to August, 1997. The Rapid Rural Appraisal (R R A) methodology was used to investigate the status and problems of vegetable and fruit production including the post-harvest handling system. Vegetables and fruits with highest production rates in Nakhon Ratchasima were examined. These Comprised, respectively: small and large hot peppers (*Capicum annum L.*), yard long beans (*Vigna sesquipedalis*), cucumbers (*Cucurbita sativars L.*), chinese kale (*Brassica alboglabre*), chinese cabbages (*Brassica oleracea var capitata*), tomatoes (*Lycopersicon esculentum Mill.*) and baby corns (*Zea mays L.*); and mangoes (*Mangifera indica L.*), sugar apple (*Annona squamosa L.*), sweet tamarinds (*Tamarind indica L.*) and jackfruit (*Artocarpus heterophyllus Lam.*). The survey was conducted in the districts and sub-districts where these vegetables and fruits had the highest production rates. The results of the survey indicated that small and large hot peppers, yard long beans, tomatoes and chinese kale had high production status and high protential for increased production. Cucumbers and chinese cabbages had moderate production status while baby corns had low status. The farmers' knowledge of protection from, and control of, insects, diseases and pests was inadequate. Hence, farmer relied or various chemical sprays. Farmers' knowledge of post-harvest technology to preserve surplus vegetables was also inadequate. As a result, vegetables rotted and prices decreased. Generally, the status of fruit production was better than that of vegetables. The production status of mangoes was highest followed by sugar apples and sweet tamarinds. The production status of jackfruit was the lowest. Labour was lacking in fruit crop production. Most farmers who produced fruits lacked knowledge of the physiology of flowering and fruit setting, and of pest management. Again, a lot of chemical sprays were used, and very little post-harvest technology was known or used. The transfer of technology related to flowering and fruit setting, including pest and disease control, is necessary in both vegetable and fruit production. In addition, post-harvest technology urgently needs to be put in place.

Key words: Survey, status, problem, production, Rapid Rural Appraisal (R R A)

¹ Ph.D. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สาขาวิชาเทคโนโลยีการผลิตพืชสำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี อ.เมือง จ.นครราชสีมา 30000

² M.Sc. (Agriculture) ผู้ร่วมวิจัย

³ Ph.D. อาจารย์ สาขาวิชาเทคโนโลยีชีวภาพ สำนักวิชาเทคโนโลยีการเกษตร มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี อ.เมือง จ.นครราชสีมา 30000

* ผู้เขียนที่ให้การติดต่อ

บทคัดย่อ

ได้ทำการสำรวจสถานภาพและปัญหา ระบบการผลิตและปฏิบัติการหลังการเก็บเกี่ยวของผักและผลไม้ ในเขตจังหวัดนครราชสีมา โดยวิธีเทียบเคียงกับวิธีการประเมินสถานะชนบทอย่างเร่งด่วน (Rapid Rural Appraisal - R R A) และใช้หลักการเข้าถึงระบบ (System Approach) เพื่อให้ทราบถึงสถานภาพและปัญหา โดยเลือกสำรวจชนิดของผักและผลไม้ที่ผลิตมากที่สุดในจังหวัดนครราชสีมาตามลำดับ ผักได้แก่ พริกเล็ก พริกใหญ่ ถั่วฝักยาว มะเขือเทศ แตงกวา กระหล่ำปลี คื่นช่าย และข้าวโพดฝักอ่อน ไม้ผลได้แก่ มะม่วง น้อยหน่า มะขามหวาน และขนุน โดยเลือกสำรวจในเขตตำบล และ/หรืออำเภอที่ทำการผลิตผักและผลไม้ นั้น ๆ มากที่สุด ได้เริ่มสำรวจในเดือนกรกฎาคม พ.ศ.2538 ถึงเดือนสิงหาคม พ.ศ.2540 ผลการสำรวจพบว่าพริกเล็ก และพริกใหญ่ ถั่วฝักยาว มะเขือเทศ และคื่นช่าย มีสถานภาพการผลิตสูง แตงกวา และกระหล่ำปลี มีสถานภาพการผลิตปานกลาง ข้าวโพดฝักอ่อน มีสถานภาพการผลิตต่ำ ปัญหาส่วนใหญ่ ของเกษตรกรที่ผลิตผักคือ ขาดความรู้ความเข้าใจในการป้องกันกำจัดโรคและแมลง จึงใช้สารเคมีมากเกินไป ทั้งยังขาดวิทยาการทางด้านเทคโนโลยีหลังเก็บเกี่ยว เมื่อมีผักผลิตมามาก จะเน่าเสีย ฉันทลาด ราคาคด ในไม้ผล สถานภาพการผลิตโดยทั่วไปดีกว่าในผัก มะม่วงมีสถานภาพการผลิตที่สูงที่สุด รองลงมาคือ น้อยหน่า มะขามหวาน ซึ่งมีสถานภาพในระดับปานกลาง ในขณะที่ขนุนมีสถานภาพต่ำที่สุด ปัญหาของเกษตรกรที่ผลิตผลไม้ส่วนใหญ่คือ ขาดแคลนแรงงาน ผลไม้ไม่ติดผล เกษตรกรเองขาดความรู้ด้านการออกดอกและติดผล และด้านการป้องกันและกำจัดโรคและแมลง ทั้งยังมีการใช้เทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยว น้อยมาก การเผยแพร่ความรู้ด้านโรคและแมลงเป็นสิ่งที่จำเป็น การออกดอกและติดผลของไม้ผลเป็นสิ่งที่ควรศึกษา เทคโนโลยีหลังการเก็บเกี่ยวเป็นสิ่งที่ควรเร่งศึกษาและเผยแพร่